

משפט ו(אי)-שוויון חברתי

ד"ר טליה שיף taliashiff@tauex.ac.il, בתיאום מראש

תיאור קורס: המשפט הוא תוצר של תהליכים חברתיים. הוא מעוצב על ידי סוגיות שקבוצות ופרטים נאבקים עליהן, החוקים החברתיים שמכתיבים מה מותר ומה אסור, ודפוסים חברתיים שהתמסדו והפכו למובנים מאליהם. באותה עת, המשפט הוא גם מוסד שמאפשר את קיומם של מגוון מוסדות וארגונים חברתיים אחרים: בשוק העבודה, באזרחות, בהגירה ובנישואים, המשפט מכיל מושגים וקטגוריות, מוסדות ותהליכים, שמייצרים דפוסים חברתיים ונורמות תרבותיות. בקורס זה נבחן באופן ביקורתי את היחס בין משפט ואי-שוויון, עם דגש על גזע, מגדר, אזרחות והאופנים בהם אילו מעצבים ארגונים ומוסדות חברתיים. נתבונן במבנים משפטיים, באופנים שבהם המשפט הופך לתרבות ולאדיאולוגיה, ובכוחם הפוליטי והחברתי של מוסדות. דרך מגוון סוגיות אקטואליות נלמד על האופן שבו המשפט, מוסדות חברתיים ופרקטיקות כלכליות ופוליטיות מבנים זה את זה ואת המרחב הציבורי.

לסטודנטים. וות בקורס תהיה ההזדמנות להתמחות במגוון ארגונים משפטיים כגון אדם טבע ודין, התנועה למען איכות השלטון, יש דין, קול הילד, וקו לעובד, במטרה לבחון את המשפט ב"פעולה": כיצד חוקים מיושמים? מה הקשיים והאתגרים המתלווים לכך? מדוע יש פער בין חוק כתוב לחוק בפועל וכיצד היבטים שונים של המשפט עובדים ומיושמים ביום יום? במהלך ההתמחות סטודנטים. ות יתבקשו ליישם את התיאוריות שנלמדו במהלך הקורס להיבטים שונים של עבודת הארגון.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה
2. קריאת החומר הנדרש
3. הגשת מטלות הקורס כתנאי להגשת העבודה הסופית בקורס

מטלות הקורס:

1. עבודת סיכום (100%): פרטים יינתנו בהמשך.

רשימת נושאים וחומרי קריאה:

משפט וחברה

שיעור 1 (31.12.23) מבוא למשפט וחברה

דפנה הקר, הזמנה לסוציולוגיה של המשפט ומיפוי ראשוני של התחום, דין ודברים: כתב-עת משפטי בין-תחומי, ד 1 (תשסח) 95-129.

Kitty Calavita, "Introduction" and "Law and Social Justice" from Invitation to Law & Society: An Introduction to the Study of Real Law, University of Chicago Press, 2010, pages 1-9

משפט ו(אי)שוויון

שיעור 2 (7.1.24): המשפט כהבניה חברתית: מדוע סכסוכים משפטיים אינם משקפים מציאות אובייקטיבית פלסטינר, אייבל וסאראט. 2010. "היווצרותם של סכסוכים והישנותם מתן שם, הטלת אשם, עמידה על זכות". מעשי משפט 13, 17-31.

שיעור 3 (14.1.24): הזירה המשפטית ויחסי הכוח

מארק גאלאנטר. 2011. "מדוע אלה שיש להם נוטים להצליח". מעשי משפט 4: 15-37.

שיעור 4 (21.1.24) חזרה על החומר

שיעור 5 (28.1.24) חוקי או לא חוקי?

חרבון קלריס. 2007. השתכנות מתקנת: סיפורן של נשים המתקנות עוול היסטורי. עיונים במשפט, מגדר ופמיניזם: 413-462.

שיעור 6 (4.2.24) תודעה משפטית - כיצד החוק מעצב ומכונן זהות

Susan Silbey and Patricia Ewick. 1992. Conformity, Contestation, and Resistance: An account of Legal Consciousness. *New England Law Review*, Vol. 26 (3) p. 731.

Nielsen, Laura Beth. "Situating legal consciousness: Experiences and attitudes of ordinary citizens about law and street harassment." *Law & Soc'y Rev.* 34 (2000): 1055

שיעור 7 (11.2.24): תיאוריה פמיניסטית של המשפט

קתרין מקינון. 2005. "שוני ושליטה: על אפליה מינית," בתוך פמיניזם משפטי בתיאוריה ובפרקטיקה, עורכת דפנה ברק-ארז. הנרייט דהאן-כלב. 2006. "פמיניזם מזרחי, פוסט-קולוניאליזם וגלובליזציה," תרבות ודמוקרטיה 10, 135-161.

משפט, מגדר, אתניות ומרחב

שיעור 8 (18.2.24) משפט, מגדר ושפה

יפעת ביטון. 2011. "על טיבה וטובה של הפליה: המזרחים בישראל בין הגלוי לנסתר." מעשי משפט 17, 75-92. יופי תירוש. 2001. "סיפור של אונס לא יותר: על הפוליטיקה של ייצוג הטקסטיל", משפטים 31 (3): 579-622.

שיעור 9 (25.2.24)

מושעים במרחב: בדואים והמשטר המשפטי בישראל/רונן שמיר

שיעור 10 (3.3.24) משפט ומרחב

איתי אפטר ועומר בכמן (2004) "על הגבול בין גדר לחומה ובין ביטחון לסיפוח" הארת דין, א, 3, תשס"ד, 172. סמארה אסמיר 2004. "הקדמה: בשם הביטחון." מחברות עדאלה 4, עמ' 2-8.

שיעור 11 (10.3.24) מאבקי כוח על הבניית נרטיב משפטי

סיכום וחזרה

